

VOJENSKÉ ROZHLEDY

ČÍSLO 2.

ROČNÍK XVIII.

ÚNOR 1937

ČÁST VŠEOBECNÁ

Redaktor: Plukovník gšt. František Pohunek.

Zástupci armády u presidenta republiky.

President republiky DR. EDVARD BENEŠ pozval 25. února 1937 na Hrad na večeri zástupce armády z mnoha posádek republiky s ministrem národní obrany Františkem Machníkem v čele. Přítomni byli nejvyšší funkcionáři MNO, vyšší velitelé, někteří velitelé útvarů zbraní, vojenských učilišť a ústavů a vysocí civilní hodnostáři vojenské správy. Byli též zastoupeni důstojníci v záloze, rotmistři, poddůstojníci a vojíní všech národností.

Pan president republiky oslovil přítomné v řeči zhodnocující výsledky práce vykonané za loňský rok na prospěch zdokonalení branné moci a obrany státu, vyslovil se o vývoji vojenských věcí našeho státu velmi pochvalně a pravil:

Pane ministře, pánové!

Vítám vás všechny co nejsrdečněji na Hradě. Přítomnost vyšších velitelů a zástupců mnoha posádek naší republiky zde na Hradě sama již nabádá k tomu, abychom se všichni podívali opět po roce na ten kus práce, který jsme společně vykonali. Myslím, pánové, že to může být pohled radostného zadostiučinění. Pracovalo se klidně, rozvážně a s houževnatým úsilím každodenní šedé lopoty, ale i s vědomím veliké odpovědnosti, s obětovným nadšením a s láskou k této práci. Naše armáda se za ten rok zase zdokonalila a v nezádržném tempu stupeň jejího výcviku a výzbroje stoupá. Je prodchnuta duchem vysokého národního uvědomení a nezdolnou vůlí chránit domovinu, bránit vlast a nepovolit děj se co děj. V tomto odhodlání naše armáda našla po svém boku občanstvo republiky, které s ní společně a oddaně chce plnit tyto vážné úkoly.

Reorganisace naší branné moci ve sbory, zesílení počtů mužstva, příprava k plné pohotovosti mobilisační, příprava veškeré výzbroje, jež dosud chyběla, pohotovost aviatiky, postupující motorisace a vytvoření a vybudování opevňovacích objektů, ustavení pevného řádu v nejvyšším odborném vedení armádním a konečně postupující příprava a rozmnožení důstojnického sboru, vedle uplatňování zákona o obraně státu, příprav civilní letecké obrany a předvojenské výchovy — to vše nám všem a celé naší veřejnosti samo říká, jak velikou práci musily v minulém roce a musejí v roce tomto zvládnout všechny složky ministerstva, velitelské kádry a štáby na této cestě usilovné zdokonalování a zlepšování armády.

Pane ministře, napsal jste mi dne 18. prosince r. 1936 dopis, jímž jste mi děkoval jménem armády za práci mého prvního roku úřadování ve funkci vrchního velitele. Byl mi to dopis jeden z nejmilejších, poněvadž pocházel od armády. Odpovídám vám naň vlastně až dnes, děkuje vám při tom upřímně za oddanou a loyální spolupráci při řízení otázek armádních právě v této obtížné době a za opravdové pochopení odpovědnosti, kterou vám ukládá ústavní funkce správce vojenského resortu.

Děkuji také upřímně generálnímu inspektoru armádnímu generálu Syrovému a náčelníku hlavního štábu Krejčímu za jejich oddanost a spolupráci při našem společném díle. Stačí našemu vojsku, řeknu-li, že to byla spolupráce úspěšná, vydatná a vynikající — výsledky tu jsou, aby to ukázaly.

Nová úprava armádních věcí dovoluje generálu Syrovému, aby své velké zkušenosti dal plně do služeb armády a dále pomáhal usilovně zvyšovat její kvalitu. Generál Krejčí vede zdatně s velikou pracovní odhodlaností těleso, které je ústředním orgánem a mozkem armády. Můj dík patří také všem jeho spolupracovníkům. Více než kdy jindy zdůrazňuji nyní harmonickou spolupráci zemských a sborových velitelů a všech armádních činitelů s vrchním vedením armády — armáda naše musí být stroj, který vrchním velitelem počínaje a posledním vojákem konče musí fungovat s přesností a bezvadností, jakou se nemusí vykázat žádný jiný orgán v republice. Žádám, vážení pánové, od vás, abyste byli tu bezvadným vzorem ve všech směrech.

Za uplynulý rok věci obrany státu našly živé pochopení veřejnosti i našich zákonodárných sborů a byly předmětem pečlivého zájmu nejvyšších ústavních instancí. Naše vláda a Nejvyšší rada obrany státu vyřešila mnohé velké otázky státu k plné spokojenosti naší veřejnosti a k zajištění potřeb a nezbytností armádních opatřila také finanční prostředky. Rovněž i civilní resorty státní se snaží četnými opatřeními přispět k zvýšení branného našeho potenciálu, čímž se vytváří dobrá tradice pro nezbytnou spolupráci ve věcech obrany státu.

Během minulého roku jsem měl několikrát příležitost pobýt mezi našimi vojáky a především za manévřů osobně se přesvědčovat a oceňovat práci a intelektuální i praktické výkony velitelů. Chci hodně zdůraznit, že jsem byl s naší armádou spokojen. S dobrým vědomím odpovědnosti k státu rád to sdílím s celou veřejností. Vedení moderní armády požaduje od velitelů rozmanitých velitelských stupňů vskutku velké znalosti a důkladnou zkušenost. Zjistil jsem v odborné práci našich velitelů vysokou úroveň. Neznamená to, že není u nás některých nedostatků nebo že snad chceme vše nekriticky jen chválit. Ale chci pochválit to, co chváty zaslouží, a chci, aby národ a stát věděl, že s armádou naší může vážně počítat.

Přesvědčil jsem se také, že do naší národní kultury vstupuje nová hodnotná složka vojenská, která v životě státu a národa má svou velikou důležitost, jak to ostatně ukazují dějiny a tradice všech velikých národů. Ve státě demokratickém armáda nedělá politiku a není státem. Ale může být demokracií vzorem svými některými vlastnostmi, svou oddaností republice, svou ukázněností a smyslem pro pořádek. Naše armáda tímto vzorem býti může.

Tato skutečnost ukládá ovšem našim důstojníkům, rotmistrům a poddůstojníkům povinnosti také osobní, t. j. i v životě občanském. Býti velitelem v boji znamená mít schopnost dobrého vedení podřízených, nejvyšší osobní mužnost a obětovnost; vyžaduje to dále, aby velitelé byli charakterově silné individuality s vysokým mravním základem a aby při svých vojenských ctno-

stech byli dobrými lidmi. Tím vším musí být náš důstojník vzorem občanům i v životě soukromém. Nehlásám žádnou askesi života, nýbrž radost ze života, plnou a zdravou, ale vždycky lidskou důstojnost, rozumnou střízlivost, sílu charakteru, pevnou rozvahu a správnou míru ve všem.

Velitele všech stupňů a jejich službu musí stmelovat pevné vojenské kamarádství. Zájem představených o podřízené nemůže být jen služební; všechny příslušníky velitelských sborů musí spojovat pouto přátelství a lidskosti. Zvláště dávejte pozor na náš důstojnický dorost. Přál bych si také, aby tradice pluků byla řádně pěstována a abychom měli mravní, národní a státní výchovu vojáka stále na zřeteli.

Viděl jsem shromážděnu naši armádu při některých slavnostních příležitostech a na přehlídkách. Dbali jsme toho, aby naše občanstvo ji poznalo a mělo v ní důvěru. A jde nám o to, aby byla známa i za hranicemi. Víte všichni, pánové, jak se Evropa po velikých válečných a revolučních událostech, které spolu prožíváme, těžko uklidňuje. Žijeme v míru, ale je to čím dále, tím více mír ozbrojený. Máme jako stát zvláštní postavení a v Evropě a ve světě své zvláštní mírové poslání. Je to poslání státu, jehož existence, síla, stabilita a politická a sociální vyrovnanost je podstatným činitelem politické a vojenské rovnováhy evropské. Svou demokracií jsme připoutáni k míru, pro nějž s vládou nepřestávám více, než kdy jindy, upřímně a poctivě pracovat.

Chvilí nebezpečí v poslední době pozdvihla však vědomí občanské povinnosti našeho lidu do míry nebývalé a vědomí to by se změnilo v proud činů nadlidské obětovnosti ve službě armádě a po jejím boku, kdyby toho bylo potřeba. Přejíce si upřímně míru, připravujeme se jen na obranu svého státu a národa. Známe všechna evropská nebezpečí, nezakrýváme si jich a dovedeme jím hledět pevně v tvář; nepodléháme však a nepodleháme ani strachu, ani panice. Poslední měsíce to ukázaly. Ale ani ta nebezpečí nepřeceňujeme. Rozvážně a správně si uvědomujeme, že ty všelijaké nebezpečné situace nejsou v našich dějinách nové. A učíme se z nich. Spoléháme na sebe, ale při tom také víme, že věci míru nebráníme sami. Zachováme klid, důstojnost a pevnost, dobrou vůli ke všem, zejména i k sousedům, snahu o spravedlnost a dohodu také k nim a také důvěru i v jejich dobrou vůli.

Nevěřím v nějakou brzkou válku a soudím, že projevy jednotlivých politických činitelů v době poslední v Anglii, ve Francii a v Německu proti válce jsou upřímné.

V budování státní obrany a vzorné armády, jak ji vyžaduje doba a poměry v Evropě, budeme pokračovat i v tomto roce. Máme s vojenskou správou pevný plán, jak odstranit všechny její nedostatky a přivést ji na úroveň, která bude odpovídat vyspělosti ostatních evropských velkých armád. Máme při tom před sebou úkoly, které podle zkušeností z roku minulého s úspěchem zdoláme. Proto, vážení pánové, s chutí do další práce! Víím, že národ a stát má v nás důvěru a že armáda je v lidu populární, víím, že naše demokratická republika chce nám dát to, co armáda potřebuje, a vám všem v státním ústrojí místo, které vám náleží. Dívám se do budoucnosti s optimismem. A přeji si, aby každý náš voják tento zdravý, klidný, reálný a tvořivý optimismus se mnou sdílel.

Armádě ZDAR!

Po řeči pana presidenta ujal se slova pan ministr národní obrany FRANTIŠEK MACHNÍK a poděkoval vrchnímu veliteli branné moci jménem pozvaných takto:

Pane presidente republiky, pánové!

Nepochybuji, že věrně tlumočím city všech svých vojenských i civilních spolupracovníků, jestliže poděkuji panu presidentu republiky, našemu vrchnímu veliteli, z plného srdce za to, že nás opět přijímá a tak laskavě vítá v těchto památných místech. Už když první prezident naší republiky, k němuž stále vděčně směřuji naše myšlenky, zavedl tuto krásnou tradici každoročního společenského styku představitelů armády, neviděla v tom armáda jen poctu pro pozvané a uznání za jejich oddanou službu. Všichni viděli v tom to upozornění, pobídku pro národ, stát a všechno jeho občanstvo, že se musíme stále a pečlivě připravovati k obraně, že si musíme důkladně všimat armády, která je nástrojem této obrany, jako to činí prezident republiky. Jsme vám, pane presidente, vděční, že pokračujete v této tradici a že vedle mnoha jiných cest volíte také tuto, abyste dal nájevo, jak vám záleží na tom, aby obrana státu měla své pevné místo v národním myšlení a snažení.

Byl jste, pane presidente, tak laskav, že jste hned v úvodu svých slov vzpomněl mé skromné účasti při pokrocích, které naše armáda a myšlenka naší branné pohotovosti učinila za poslední rok. Dovolte mi, prosím, abych tato hřejivá slova uznání přijal ne pro sebe, nýbrž pro všechny své spolupracovníky ve vojenské správě, počínajíc generály Syrovým a Krejčím a končíc pracovníky nejskromnějšími, pro všechny velitele i prosté vojíny, kteří každý na svém místě podali a podávají tolik důkazů a nadšení, porozumění a obětovnosti pro náš společný úkol. Sám jste, pane presidente republiky, položil velký důkaz na to, že jste byl s naší armádou spokojen, kdekoliv jste ji viděl při její práci. Je nám to nejmocnější vzpruhou, abychom v svém úsilí pokračovali, neboť vašimi ústy mluví k nám miliony našich spoluobčanů. Ujišťujeme je, že se mohou klidně a radostně věnovat své mírové práci a svému povolání a plně se spolehnout na záštitu své armády. Budeme všichni pracovat se zdvojeným úsilím, abychom tuto důvěru nezklamali.

Jestliže jsme dosáhli v poslední době nesporných pokroků v své přípravě na každou situaci, bylo by nevděčné, kdybychom nevzpomněli, jak nám v tom byl nápomocen, pane presidente, všestranný a hluboký váš zájem o všechny předpoklady úspěšné obrany státu, stejně jako vaše pomoc a vaše autorita. Jestliže jste vzpomněl především loňských manévřů, chtěl bych zdůraznit, že právě vaše přítomnost při nich a vaše výstižné zařazení těchto manévřů do rámce boje o mír v Evropě povzbudily nejen velitele a všechny vojáky k nejvyšším výkonům, ale umožnily také všemu občanstvu republiky, aby správně ocenilo význam těchto cvičení i celé armádní práce.

Také slova, která jste k nám pronesl dnes, pane presidente, jsou nejen potěšitelnou a povzbudivou bilancí dosavadní práce, ale i programem, v němž najdou, jak vedoucí činitelé armády, tak všichni ostatní příslušníci čs. branné moci nesčetné podněty k zdokonalení toho, co bylo dosud vykonáno. Jsme si, pane presidente, plně vědomi toho, že naše velká odpovědnost a důvěra, s kterou k nám vzhlíží občanstvo, ukládají nám další práci a další povinnosti. Bylo by nejosudnějším omylem, kdyby se národ

dal ukolébat dosaženými úspěchy a věřil, že naše bezpečnost je zajištěna bez dalšího a neustálého zdokonalování našich obranných prostředků. Stupeň, na kterém musí být armáda, která chce zajistit mír a pokoj své zemi, udávají velké národy, jejichž prostředky hmotné a technické jsou proti našim téměř nevycerpateľné.

Jestliže tohoto stupně nemůžeme dosáhnout svou početností a hospodářskou silou, je naše záchrana jen v kvalitě naší práce, naší výzbroje, našeho výcviku, našeho velitelského sboru a každého našeho vojáka. To ukládá mimo jiné všem funkcionářům na odpovědných místech, aby se snažili využít prostředků, které nám dává národ k dispozici, co nejekonomičtěji, aby prostředky co možná nejúspornějšími vyzbrojili a vycvičili naši armádu co nejlépe. Tato ekonomie si také žádá, abychom netříštili svých sil ve věcech obrany státu, abychom na tento svůj veliký úkol soustavně a včas myslili také v civilní státní správě, ve výchově a v kulturním i politickém životě. Tomu má sloužit velké dílo zákona o obraně státu, jehož pan prezident vzpomněl, tomu má sloužit také právě připravovaná osnova zákona o branné výchově. Ale zákonná opatření sebe dokonalejší by nás nepřivedla k žádoucímu cíli, kdyby jich úřady i občanstvo nenaplnili duchem obětovnosti a odhodlání, učinit každý na svém místě všecko pro obranu státu, nikoliv až ve chvíli nebezpečí, nýbrž hned, dokud je čas.

Pane presidente, již svou činností v zahraničním odboji, i jako zahraniční ministr a tím víc v posledním roce jako náš vrchní velitel a hlava státu dal jste nám příklad, jak překonávat všechny nesnáze tvrdou, neúnavnou prací a čínorodým optimismem, který nikdy nedovoluje klesnout na mysl. I my v armádě pracujeme usilovně a trpělivě, v přesvědčení, že tak nejlépe plníme úkol, který nám ukládá naše demokratická vlast.

Prosíme, pane presidente, o další vaši laskavou pomoc a podporu a všechno naše občanstvo o součinnost. Pak se nemusíme bát nikdy, nikoho a ničeho.

Panu prezidentu republiky, našemu vrchnímu veliteli, ZDAR!